

PRAMÍNEK

Č. 21 | INFORMACÍ Z BAČALEK A LIČNA | 1/2012

Vánoce 2011 U Bači

Na Štědrý den s druhou hodinou odpolední nastalo před domy na Bačalkách a Ličně rojeníčko. Malí i velcí mířili k vánočnímu stromu u pivnice. Jen ledový vítr připomínal, že je čas vánoc. Obavy paní starostky, že v tento den budeme raději zalezlí u kamen, se nenaplnily a je dobře, že jim neuvěřili ani Královi a otevřeli pivnici. Po té, co jsme si tak trochu vánočně „zaprskali“, někteří méně úspěšně, neb vlhkost prskavek a větřík byli silnou konkurencí, došlo na zpívání koled. Zde osud nebyl příznivě nakloněn použití techniky, a tak s důvěrou ve své vlastní síly jsme přeci jen pár koled dali dohromady, jako poděkování Ježíškovi za dárky. Děti si převzaly své dárečky a dospěláci vpluli za občerstvením do pivnice. Paní starostka nabízela vlastnoručně vyrobený punč a vánočku, další hospodyňky přispěly cukrovím. Mlsalo se, povíдалo

lím, soudě podle počtu těch, kteří se přidali a zpívali koledy, že příště zařadíme punč před zpívání a podle venkovní teploty do něj přimícháme potřebné množství „nemrznoucí směsi“. Proč? Na odplavení zábran zpívat. Proč zpívat? Protože je to přirozené lidské konání. Koření života přinášející nám pohodu a rozpouštějící bolesti. A my jej zapomínáme používat.

Přeji vám všem i vašim blízkým, ať si v novém roce 2012 často vzpomenete použít důležitá koření pro naplněný a radostný život, jako je úsměv, obejmutí, pohlazení, pochopení, tolerance, pravda...

J. Rukavičková

OBSAH TOHOTO ČÍSLA:

Vánoce 2011 U Bači	str. 1
AKTUÁLNĚ Z ÚŘADOVNY I.	
Ze zasedání zastupitelstva obce 27. 12. 2011	str. 2
Nový zastupitel, Rozpočet, Škola	str. 2
Odborná správa vodovodu	str. 2
KUPECKÉ POČTY Vodné 2011-2012	str. 3 - 4
AKTUÁLNĚ Z ÚŘADOVNY II.	
Poplatky za odvoz komunálního odpadu a poplatky za psa 2012	str. 4
PEJSKOVÉ TROCHU JINAK	str. 4 - 5
A JE TU ÚKLID POVÁNOČNÍ ROZŠÍŘUJEME SI VĚDOMOSTI	str. 5
Vy na to máte!	str. 5
PRAMÍNEK PÁTRÁ PO RODÁČÍCH Pomůžete nám?	str. 6 - 7
OKÉNKO DO MINULOSTI	
Vánoce jsou Vánoce a pečeně je jejich sestra	str. 7
Poselství skrytá v půdě našeho okolí – 6. část	
Vrcholný středověk a raný novověk 1. díl	str. 7 - 9
INSPIROVÁNO VÁCLAVEM HAVLEM	
A DALAJLÁMOU	str. 10
Poselství dalajlámy k miléniumu	str. 10
Dva prezidenti	str. 10
Stopy lidí	str. 10
POZVÁNKA NA VÝSTAVU - Do Prahy v gala	str. 11
KAM ZA KULTUROU Karolínka přivítá Místra tance	str. 11
Báseň PTÁČEK, Robert Frost	str. 11
POZVÁNKY Z OKOLÍ	str. 12
K+M+B+2012	str. 12
SPOLEČENSKÁ KRONIKA	str. 12
MILUJI TĚ TATI	str. 12

a bylo nám tam tak nějak dobře, dlouho se nikdo nezvedal k odchodu. Bylo to milé setkání. Nakonec i Královi se mohli domů odebrat ke štědrovečerní večeři. Jen si mys-

AKTUÁLNĚ Z ÚŘADOVNY I.

Ze zasedání zastupitelstva obce 27. 12. 2011

Krátce po vánočních svátcích jsme se sešli na posledním zasedání zastupitelstva obce v r. 2011. A program byl bohatý, vybírám jen nejdůležitější body.

Nový zastupitel

K 15. 12. 2011 rezignovala na funkci zastupitele obce paní Lenka Králová. Na její místo postoupil první náhradník ze společné kandidátky Sdružení nezávislých kandidátů pro Bačalky a Lično – p. Stanislav Hodboď, který na zasedání složil slib zastupitele.

Rozpočet

Hlavním bodem programu bylo **projednání rozpočtu obce na rok 2012** a rozpočtový výhled na roky 2013 – 2015. Rozpočet obce v hrubých číslech vidíte v následující tabulce.

Příjmy

Daně z příjmu fyz. a práv. osob	1 094 000 Kč
Dotace z rozpočtu kraje	60 100 Kč
Místní poplatky (odpad, psi)	75 000 Kč
Daň z nemovitostí	230 000 Kč
Pronájmy obecních pozemků	178 900 Kč
Výběr vodného	100 000 Kč
Pronájem nemovitostí	54 000 Kč
Ostatní příjmy	76 000 Kč
Zapojení prostř. min. období	1 045 000 Kč
Celkem	2 913 000 Kč

Výdaje

Lesní hospodářství	8 000 Kč
Údržba míst. komunikací	28 000 Kč
Pitná voda	221 000 Kč
Kanalizace	35 000 Kč
Základní školy	70 000 Kč
Kultura+dary obyvatel.	98 100 Kč
Veřejné osvětlení	36 000 Kč
Pohřebnictví	19 000 Kč
Kom.rozvoj+územ.plánování	256 000 Kč
Sběr a svoz komun. odpadu	100 000 Kč
Péče o vzhled obcí	1 131 000 Kč
Požární ochrana	189 500 Kč
Zastupitelstvo obce	368 000 Kč
Činnost místní správy	348 900 Kč
Služby peněž. ústavů	4 500 Kč
Celkem	2 913 000 Kč

Ve výdajích se počítá zejména s investičními akcemi, které se již projednávaly na minulých zasedáních, tj. terénními úpravami „ujíždějího“ svahu za pivnicí, vybudováním dětského hřiště, opravou střechy hasičské zbrojnice, opravou prostranství před vchodem do OÚ a pivnice, s vybavením úřadovny výpočetní technikou a vybavením sportoviště. Takto v plném rozsahu pouze za předpokladu, že budou kladně vyřízeny žádosti o granty ze SZI-Fu a Programu obnovy venkova KHK (tím by se mělo obci z proinvestovaných prostředků vrátit zpět cca Kč 700.000,--).

Škola

Jistě jste všichni zaregistrovali, že je „naše“ bačalská škola nabízena k prodeji. Samozřejmě, že i zastupitelstvo obce zvažuje možnost získat školu do svého vlastnictví, zejména z obavy z možného obsazení školy nepřizpůsobivými občany

(o důsledcích netřeba psát, pro příklady nemusíme chodit daleko). Pro zjištění, jakého názoru jsou všichni občané obce, byl občanům předán anketní lístek, aby se vyjádřili nejen k případné koupi, ale také k dalšímu využití nemovitosti. Na základě těchto vyjádření, ale zejména s ohledem na současný stav nemovitosti a na finanční možnosti obce v dalších letech, bude zastupitelstvo hledat vhodný podnikatelský záměr nebo projekt a především zdroje finančního krytí.

Odborná správa vodovodu

Aby lékař mohl léčit a třeba operovat slepé střevo, aniž by ohrozil život pacienta, musí nejdříve 6 let studovat, pak několik let sbírat zkušenosti a atestace. Aby mohl zedník postavit dům, který na nikoho nespadne, musí se 4 roky učit a léta pak sbírat zkušenosti, než se může sám odvážit podle plánů založit novému domu rohy, usadit věnec, postavit komín. Aby mohla obec provozovat vodovod s pitnou vodou tak, aby nejen voda, ale všechno potrubí, vodojem, čerpadla a chlorovací zařízení a péče o něj splňovala předepsaná technická a chemická kritéria, aby nebyli obyvatelé ohroženi epidemií střevní chřipky nebo ještě něčeho horšího, musí se o něj starat odborníci, kteří ponesou za toto všechno odpovědnost. K tomu musí získat středoškolské vzdělání v oboru „provoz vodovodů“ a mnoho let praxe ve vodárenství.

Naše obec žádného takového odborníka, který všechnu tíhu správy vodovodu nese na svých bedrech, nemá. Proto je za bezchybné fungování vodovodu a zásobování občanů nezávadnou pitnou vodou ze zákona odpovědná starostka obce. A starostka upřímně přiznává – že má v sobě „jen“ tolik zodpovědnosti, že si nedovolí se zdravím spoluobčanů hazardovat. Léta se nic nemusí stát, léta tady můžeme spravovat vodovod takřka „na koleně“, co kdo ví, co kdo sežene, koho se kdo zeptá. A taky pouze v době, kdy nám naše civilní zaměstnání dovolí – vždyť jsme všichni neuvolnění zastupitelé. Čtyři ženy, tři muži, dva důchodci, pět aktivně pracujících. Účetní, pedagog,

údržbář ve dvousměnném provozu, prodavačka, soukromý zemědělec, zedník a technik. Nezdá se mi, že by někdo z nás měl vhodnou kvalifikaci pro to, aby odborně vedl správu vodovodu.

Proto dospělo zastupitelstvo obce k závěru, že je nutné zabezpečit správu vodovodu, tedy i zdraví a spokojenost občanů, prostřednictvím specializované firmy. Prosím jen ne paniku a poplašné zprávy! Ne, nejedná se o prodej vodovodu, vodovod i prameniště jsou a budou stále ve vlastnictví obce. Jedná se jen o to, aby zásobování vodou bylo plynulé, aby v případě, že se rozbije hlavní čerpadlo, nebyla obec 14 dní bez dodávky vody, protože čerpadlo za 50.000,-- prostě v zásobě jen tak (kdyby náhodou) nemáme., abychom zamrzlé potrubí nezahřívali pomalu vlastním dechem a při výměně vodoměru nesháněli po celé vsi vhodné náhradní díly. Takhle si odbornou správu vodovodu asi nepředstavujeme nikdo z nás. Usnesení ze zasedání proto uložilo starostce i dalším zastupitelům oslovit vodárenské firmy, za jakých podmínek by byly ochotny (a zda vůbec) správu vodovodu na Bačalkách provozovat. Víím, okamžitě se zeptáte, kolik bude stát voda. Určitě ne víc, než kolik nás stojí nyní – viz článek Vodné 2012.

Ing. Pavlína Kaprasová, starostka

KUPECKÉ POČTY

Vodné 2011 – 2012

aneb koupat se, koupat se, koupat se

Každým rokem se po uzavření účetnictví sestavuje pro Ministerstvo zemědělství výsledná kalkulace nákladů na výrobu pitné vody. Všichni jistě máme v paměti loňskou jarní diskusi, zda zvýšit vodné na Kč 26,-- nebo ne. Obec, která neprovozuje vodovod jako hospodářskou činnost, nesmí vykazovat žádný zisk z prodeje vody a také nesmí již vyhlášenou cenu vodného v průběhu roku měnit. Skutečné náklady na vodu v r. 2011 a předběžnou kalkulaci na rok 2012 vidíte v následující tabulce.

Kalkulace ceny vodného 2011 a 2012

Položka	skut.2011	kalk.2012
úplaty za podz. vodu Ministerstvu zeměd.	-5 582 Kč	5 000 Kč
chemikálie - Savo	1 676 Kč	1 200 Kč
ostatní materiál	14 887 Kč	10 000 Kč
elektrická energie	58 562 Kč	60 000 Kč
přímé mzdy	26 081 Kč	20 000 Kč
prostředky obnovy (v r. 2012 odpisy)	15 000 Kč	57 569 Kč
opravy	40 112 Kč	32 000 Kč
ost. provozní náklady externí (rozborů, TP)	51 039 Kč	40 000 Kč
Úplné vlastní náklady	201 775 Kč	225 769 Kč

Voda fakturovaná - celkem -m3/rok	5 470	5 400
domácnosti	3 110	3 200
provozovny	1 241	1 300
Výsledná cena pro vodné	37 Kč	42 Kč
Odsouhlasena zastupitelstvem cena	26 Kč	???

Roční odpis veškerého vodárenského zařízení

vodovod, vodojem, vodárna, chlorátor, hlavní vodoměr z pořizovací ceny (po odečtení dotace)

Kč 57.569,-- (při životnosti vodovodu 60 let).

Co z tabulek můžeme vyčíst? Že při celkové roční spotřebě v obci 5.470 m³ činí náklady na 1 m³ Kč 36,89 (a to do nákladů nebyly zahrnuty proplacené navrtávací pasy – jinak by poskočila cena ještě o Kč 6,-- výše). Největší podíl na nákladech tvoří elektřina (celých Kč 10,70 na 1m³ a dále rozborů a technická pomoc (Kč 9,33/1 m³). Už z toho je jasné, že udržet cenu na Kč 20,-- (z r. 2010) je ekonomický nesmysl.

Výraznou položku tvoří také opravy (oprava čerpadla a chlorovacího zařízení + kompletní výměna šroubení ve vodárně). Při loňské ceně vodného Kč 26,--/1 m³ je jasné, že obec na každém kubíku trávila Kč 10,89, tedy celková ztráta z provozu vodovodu v r. 2011 činí Kč 59.568,--, kterou za nás za všechny uhradila obec ze svého rozpočtu.

Pro rok 2012 nepočítáme s tak dramatickými náklady na opravy (i když – čeká nás výměna zbývajících 24 ks vodoměrů). Co však rozhodně s kalkulací vodného zamává (a nejen v naší obci), to je rozhodnutí ministerstva financí o povinném **odepisování** hmotného majetku obcí, tedy i **vodovodů**. Tato páně ministruva „legráčka“ v praxi znamená, že bychom měli v následujících šedesáti letech (děti, prosím, zkontrolujte to v r. 2072, jestli to tak bude) našetřit a dát stranou tolik peněz, kolik nás bez dotace stál vodovod + příslušenství. My máme tu smůlu (jak se to vezme), že je vodovod nový a tedy, že jeho zůstatková cena, ze které se odpis počítá, je relativně vysoká.

Přesto, že se s ostatními nákladovými položkami v našich odhadech držíme docela při zemi, i tak **se kalkulovalé náklady na vodné 2012 vyšplhaly na Kč 41,81**. A je to způsobeno nejen ze strany vlastních nákladů, ale také ze strany velmi malého celkového odběru vody.

Je na zastupitelích, aby na příštím zasedání zastupitelstva rozhodli, na jaké úrovni ceny vodného dosáhnou shody. Že to nebude stávajících Kč 26,-- jsem si téměř jistá. Tyto náklady musí někdo zaplatit. Buď je vydají občané ze svých peněženek přímo, nebo je vydá obec z rozpočtu a nebude je moci využít pro zlepšení života občanů v obci. Navíc již dnes obec ukládá ročně na obnovu vodovodu Kč 50.000,--. Takže by se ztráta z vodovodu mohla vyšplhat celkem až ke Kč 140.000,-. Sami vidíte, že je to položka nemalá.

V tuto chvíli je dobré položit si otázku, zda by někdo nedokázal provozovat vodovod levněji než obec sama. Zda by nebylo vhodnější přenechat správu vodovodu odborníkům, kteří mají technické zázemí pro opravy, kteří nechávají dělat rozборы hromadně pro mnoho lokalit a využívají množstevní rabaty, případně mají své vlastní laboratoře atd. Domnívám se, že bychom takovou firmu v blízkém okolí dokázali najít a měli bychom ji oslovit. Co myslíte vy, sousedé?

At' neskončíme s hlavou svěšenou. Závěrem bych vás proto chtěla všechny požádat, abyste dbali hygienických pravidel, každý den si napustili vrchovatou vanu vody (každý člen rodiny zvlášť, ne jako před padesáti lety celá rodina v jednéh neckách a jen v sobotu), napouštějte si bazény, koupejte psy, zalévejte zahrady a místo piva pijte vodu. Jen tak se nám podaří ty náklady snížit. Vždyť přeci nejsme žádný „béčka“.

Pavla Kaprasová

AKTUÁLNĚ Z ÚŘADOVNY II.

Poplatky za odvoz komunálního odpadu a poplatek za psa 2012

Přesto, že ve většině obcí nejen v souvislosti se zvýšením sazby DPH od 1. 1. 2012 došlo ke zvyšování poplatku za svoz komunálního odpadu, rozhodli se zastupitelé ponechat ještě pro letošní rok **poplatek za svoz komunálního odpadu** ve stejné výši jako loni, tj. **Kč 280,-** na jednoho trvale žijícího občana nebo na jednu chalupu. Za tento poplatek má každý poplatník nárok na 4 pytle (bílo-modré) na směsný odpad + 10 ks pytlů ostatních (žluté na plasty nebo oranžové na tetrapaky – dle vaší vlastní volby). Taktéž **poplatek za psa** setrvává na úrovni **Kč 100,- za prvního psa, za každého dalšího Kč 150,-**.

Hromadné vydávání pytlů a placení poplatků za odpad a psy proběhne v sobotu 4. února 2012

v prostorách obecní úřadovny od 10.00 do 12.00 hodin. Poté už jen v běžných úředních hodinách. Kdo ještě nemá nového psiho kamaráda přihlášeného, splní si ohlašovací povinnost přímo na místě do předepsaného formuláře. Informace o vybírání poplatků bude ještě vyvěšena na informačních vývěškách v obci a vyhlášena rozhlasem.

Kromě pytlů si letos majitelé pejsků navíc odnesou pro své hafa-ny také slušivou **psí známku** opatřenou nejen číslem, ale také názvem obce. To kdyby se náhodou při psích námluvách zaběhli. Záleží však na majitelích, zda budou důslední a hafanům uvážou na krk obojek se známkou nejen, když jdou na procházku.

Jak se bude vyvíjet poplatek v příštím roce, to záleží na celkové ekonomické situaci nejen v obci, ale také u dodavatelských firem. Tak nízkému poplatku stále ještě vděčíme disciplíně většiny z nás, kteří poctivě třídí odpad a zbytečně si nedělají svojí nedůsledností a pohodlností průvan v peněženice. Kdo třídí vše, co se dá, tak ve většině případů nepotřebuje nad rámec poplatku dokupovat další pytle. V jarních měsících budou při jarním úklidu opět k dispozici také velkoobjemové kontejnery. Proto nechápu konání některých místních spoluobčanů, kteří opět odvázejí svůj domovní odpad do prostor bývalé skládky u cesty „Paušovka“ mezi Bačalkami a Rokytňany. Sami se zlobíme, když nám nějakí dobříci vozí odpadky do lesa pod Ličnem. A přitom děláme dětenickým (kterým tento prostor patří) totéž.

Jak chceme, aby se druzí chovali k nám, tak se musíme chovat my k nim. To je jedno ze základních pravidel slušnosti. Nebo to už neplatí?

Ing. Pavlína Kaprasová, starostka

PEJSKOVÉ TROCHU JINAK

Už dlouho se chystám napsat pár řádek k problému, na který mě už mnoho obyvatel upozorňovalo. Nemyslím si, že ho lze vyřešit nějakým administrativním úkonem, ale chtěla bych se o něm zmínit s nadějí, že ti, kterých se týká, se možná trochu nad svým jednáním zamyslí a přimou novoroční předsevzetí, že od teď to bude jinak.

Jedná se o **psí hromádky**. Já vím, žijeme na vesnici, tady se to nebere tak jako ve městě. Přesto jsou místa, kam by naši miláčkové na záchod chodit neměli. Například před **vchod do pivnice a úřadu**, na blízký záhon, na hřiště, na cesty pro pěší. Není nic jednoduššího, než při venčení ve chvíli, kdy tušíme, že se pejsek chystá vykonat svoji potřebu, odvést ho někam daleko od komunikace a ještě lépe – mít přichystaný sáček a po svém mazlíčkovi hromádku jednoduše sebrat a doma vyhodit. Zrovna tak, jak to dělají všichni slušní lidé ve městě. A těm, kteří volně pobíhají psi po vesnici, připomínám, že volné pobíhání psů není dovoleno a každý majitel si za svého psa zodpovídá nejen ve vztahu k bezpečnosti ostatních lidí a silničního provozu, ale také ve vztahu k čistotě obce. Takže na psa tuláka se výjimky nevztahují.

Mohli bychom sice přijmout určitá administrativní řešení, ad absurdum – zvednout poplatek za psa na 1.000,- korun, za vybrané poplatky nakoupit koše a sáčky na psí extrementy, zřídit obecní policii, která bude pokutovat neposlušné psí majitele atd. Jednak by si každý potůkal na čelo, ani na to nemáme prostředky a zcela jistě by se to minulo účinkem. Všechno nelze řešit

vyhláškami a nařízeními. Spoustu věcí můžeme vyřešit my sami, když budeme myslet nejen na sebe a na své pohodlí. A to platí nejen o psích hromádkách.

PS: tímto odpovídám částečně i anonymnímu stěžovateli panu K. Chce-li někdo problémy v obci řešit, necht' se osobně zastaví na úřadovně nebo ať se pod své stížnosti podepíše, ať můžeme řešit konkrétní problémy s konkrétními lidmi. A nezapomeňme si každý nejdříve zamést před vlastním prahem, abychom potom s čistým svědomím mohli první hodit kamenem. Lze-li to vůbec.

Ing. Pavlína Kaprasová, starostka

A JE TU ÚKLID POVÁNOČNÍ

V 19. čísle Pramínku jsem zmínila pár návodů jak pečovat ekologicky citlivěji o čistotu domácnosti se sodou a dnes budu pokračovat. Tentokrát inspirována knihou Bio máma - zdravé dítě, Lynda Fassa, nakladatelství Computer Press. Soda pomáhá změkčovat vodu, rozpouštět mastnoty, pohlcovat pachy, mírně dezinfikovat a tyto informace vám už jistě budou stačit, aby přišly nápady jak toho využít. Tady jsou tipy ze zmíněné knihy.

Jedlou sodu můžeme použít jako jemný písek na čištění **van a nerezových dřezů**. Používáme ji ke změkčení vody při praní či namáčení prádla, ale lze ji použít i přímo **jako prací prášek**. Možná, že citlivým členům rodiny ustoupí vyrážky, které často vznikají jako reakce na běžné prací prostředky. Využít lze **při čištění koberec** - posypete jí koberec, nechte několik hodin "uležet" a poté ji vysajte. Nejprve vyzkoušejte na vhodném místě stálost barev. Nasypáním **do odpadkového koše** odstraníte nepříjemný zápach.

Přidání čtvrt či půl hrnku sody **do koupele** pomůže zklidnit drobná podráždění pokožky. Dětem dávkování snížíme. Jedlá soda skvěle **bělí zuby**. Namočte do ní vlhký kartáček, chuť je zpočátku zvláštní, nechá se zvyknout. Tato kúra se však doporučuje provádět maximálně jednou za měsíc!

Na omývání povrchů a podlahy v domácnosti, včetně koupelny a WC postačí při slabém znečištění použít pouze čistou teplou vodu, při větším znečištění rozpustíme ve vodě malé množství obyčejného jádrového mýdla, a pokud potřebujeme povrch dezinfikovat a odmastit, přidáme do kbelíku teplé vody asi jednu lžičku sody na praní.

J. Rukavičková

ROZŠÍŘUJEME SI VĚDOMOSTI

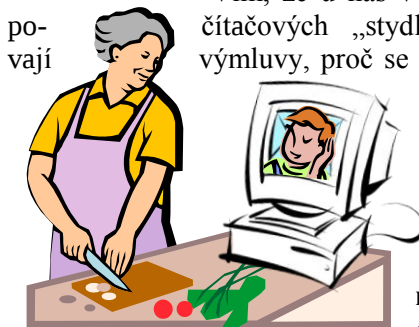
Vy na to máte!

„Babi (případně dědo, tati, mami), no jasně, pošlu ti mejla.“ „Proč bys mi posílal mejla, zavolej mi nebo pošli esemesku.“ „To je drahý, mejlem ti toho napíšu víc a zadáčo!“

Zdá se vám ten úryvek rozhovoru při loučení omladiny před odjezdem na kolej, internát, zahraniční stáž povědomý? V dnešní době to není nic zvláštního. Zkrátka **komunikujeme přes počítač**, přes internet a kdo nechce být v izolaci (i od svých nejbližších), je nucen překousnout odpor k výpočetní technice a překonat sám sebe. Jde to pomalu, člověk propadá leckdy depresi, bezmocnosti, pocitům méněcennosti a začíná pochybovat i o pravosti vlastního vysvědčení z 9. třídy. Sama ty pocity znám, taky nejsem počítačový expert, a přiznávám, že jsem se i kolikrát u počítače rozplakala. A nebyl nikdo na blízku, koho bych požádala o pomoc.

V daleko psychicky složitější situaci jsou pak **senioři nebo i lidé ve věku 50+**, kterým děti nadělí pod stromček nebo k narozeninám tu krabici se zeleně blikajícím okem a monitor. „Že jako je to, babi, paráda, já si tě dám na fejsbuk, kdy přijedu, ti napíšu mejlem, a když nepřijedu, tak si aspoň zaskajpujeme, jo?“ Nedivím se, že se při té myšlence senior orosí studeným potem, v lepším případě si dá panáka (nebo raději dva). Ale doba je už taková, že nezbyvá než zatnout zuby a vydat se na ten překážkový běh jménem „práce s počítačem“. Pro všechny ty, kteří zatím zápolí s počítačem sami metodou pokusu a omylu, i pro ty, kteří raději vůbec s prací na počítači nezačali a jen z něho otírají prach, mám dobrou zprávu. Odhodte stud a pojďte zdolávat úskalí začátků práce s PC společně, blízko vašeho domova a zadarmo. Obec obdržela nabídku vzdělávací agentury k realizaci **kurzu základů práce s počítačem pro seniory**. Týdenní kurz v rozsahu 15 vyučovacích hodin je financován z prostředků Nadace Livie a Václava Klausových v rámci projektu „**Komunikující senior**“. Výhodou kurzu je to, že nemusíte nikam dojíždět, kurz bude probíhat v obci, firma dodá i počítače a zkušený lektor vás povede prvními krůčky při práci na počítači. **Budete mezi svými a doma**, nemusíte mít trénu a hlavně si svoje znalosti a zkušenosti můžete i potom navzájem doplňovat, konzultovat a poradit si.

Vím, že u nás v obci několik takových počítačových „stydlinů“ je a jen vyhledá- výmluvy, proč se na počítači učit nemů-

žou. Především jim, ale i vám ostatním, kdo máte zájem trochu srovnat krok s dobou, vzkazuji: prosím, **přihlaste se na úřadě nebo mně osobně nejpozději do**

31.ledna. Pokud se vás sejde dostatečný počet, tak vzdělávací agenturu oslovíme. Pokud se vás přihlásí málo, tak jen vězte, že obec na prachovky nepřispívá.

Pavla Kaprasová

PRAMÍNEK PÁTRÁ PO RODÁCÍCH

Pomůžete nám?

Stejně jako obecní zastupitelstvo, tak i členové o. s. Občané Bačalek a Lična a redaktoři Pramínku se pilně připravují na událost roku – **sjezd rodáků Bačalek a Lična 9. června 2012**. Samozřejmě bychom byli rádi, aby se tu sešli v co největším počtu všichni, kdo mají k naší obci citové vazby – rodáci, přátelé rodáků, jejich děti, i ti, kteří u nás třeba jen krátce bydleli a mají na Bačalky hezké vzpomínky.

Naše obec (Bačalky + Lično) čítala na počátku 20. let minulého století skoro 600 obyvatel. Určitě se ptáte společně se mnou, kam se všichni poděli. Jednak se po 2. světové válce přirozeně snižoval počet nově narozených, jednak mnoho lidí odešlo za pohodlnějším životem a prací do měst. Co však znamenalo pro naši obec největší zásah do dalšího života, to bylo **osídlování pohraničí v r. 1945-1946 po odsunutých Němcích**. Většina lidí hledala po válce příležitost začít nový život, vymanit se leckdy z propachtovaných chalup a políček a hospodařit na svém. A československá poválečná politika (formovaná zejména výsledky Jaltské konference v únoru 1945) tomu vytvořila bezprecedentní podmínky.

Pro zájemce o osídlení z okresu Jičín a Semily byly v celorepublikovém plánu určeny **obce v okolí Liberce a Frýdlantu (Bulovka, Křižany, Žibřidice)**. Cílem bylo netříštit novoosídlence, vytvořit v opuštěných pohraničních vesnicích alespoň skupiny rodin z jedné nebo několika blízkých vesnic, aby byli lidé schopni se v začátcích vzájemně podpořit a pomoci si. Leč tato myšlenka se brzy minula účinkem, protože českých (prácpřivyklých) občanů se nepřistěhoval dostatečný počet na to, aby se pohraničí postavilo na nohy. A tak se dosídlovalo různými etniky, cizími státními příslušníky, společensky konfliktními osobami a nebo tzv. „zlatokopy“. Mnoho lidí se za čas vrátilo zpátky, protože poznali, že je všude chleba o dvou kůrkách, a že v podhůří Jizerek nebudou mít na různých ustláno, část se vydala na další štaci opět s nadějí, že tam někde bude lépe.

Nevíme přesně, kolik lidí odešlo z naší obce po válce osídlovat pohraničí. Mám pouze informaci od pamětnice, že v osenické (dětenické) měšťance v září 1945 chybělo v lavicích skoro 45 bačalsko-ličenských spolužáků. Když

k tomu připočteme jejich sourozence navštěvující obecnou školu tady na Bačalkách a jejich rodiče, asi bychom se dopočítali možná stovky obyvatel.

Osudy jejich a jejich dětí neznáme. Po léta si někteří z nich se svými sousedy dopisovali, čas od času se tady někdo z nich objevil, aby se podíval, jak vypadá jejich rodný dům. Já sama patřím k těm, kteří bydlí v domě po odstěhovaných lidech (Bašusovi) a pamatuji se, jak se u našich vrátek někdy v polovině 80. let objevila dcera pana Bašuse a jen stěží zadržovala slzy, když se mohla znovu podívat do „svého“ domova. Víím, jak se asi stále naši pohraniční rodáci cítí a jak na svá rodiště vzpomínají. I moje rodina se zčásti vydala právě do Bulovky a odsud do Jindřichovic pod Smrkem. Přesto, že tam prožili skoro 70 let, moje osmdesátiletá teta cestou na návštěvu k nám stále říká, že jede „domů“.

A tak bychom byli rádi, kdyby se v červnu na „rodácích“ mohlo sejít „doma“ co nejvíce lidí. **Prosíme proto vás všechny, kteří máte nějaké kontakty na Bačaláky a Ličňáky (resp. jejich děti), kteří v r. 1945 odešli, nebo jen informace o tom, kam je osud zavál, ozvěte se co nejdříve kterémukoli z redaktorů nebo členů obecního zastupitelstva a pomozte nám při pátrání.**

Abychom vám osvěžili paměť, přinášíme **opis bačalské kroniky z r. 1945 – část věnovanou právě osídlování pohraničí našimi občany – tak jak ji zapsal kronikář p. M. Limr.**

1945

Po žních 1945 upoutána byla pozornost mnohých našich občanů k pohraničí. Prováděn byl odsun Němců a osídlování těchto krajín našimi lidmi. Rodiny p. Masopůsta a Pospíšila, které se přistěhovaly před zabráním Sudet k nám, vrátily se do svých domovů ihned po osvobození. Pan Masopůst do Liberce a p. Pospíšil do Doksů. Za nimi následovala rodina obuvníka Folprechta, který měl propachtovaný domek od Hermana Lustiga čp. 60. Odstěhovali se do Ústí n. L. Později rodiny Oldř. Bašuse a Karla Severýna čp. 54 do Křižan v Podještědí, Ant. Doškáře č. 7 do Liberce, obchodníka Ant. Otty do Sedlečka u Karl. Varů, Josefa Svobody k Ústí n. L. a Ant. Maršíka čp. 18 do Liberce.

Po žních odstěhovaly se další rodiny: Milosl. Vojtiška čp. 25 do Doksů, Jana Hamáčka č. 32, Václ. Vaňka č. 80, Jana Tomáška č. 17, Ladisl. Žmolila č. 14, Ant. Čápa č. 9, Anežka Doškářová č. 70 a Fr. Hyblová do Dětřichovic u Bulovky u Frýdlantu. Domek čp. 60 po odstěhování Fol-

prechtově zůstal prázdný. Je zchátralý a čeká na zbourání. Odkoupil jej soused Old. Prskavec. Domek čp. 23 pronajal od rodiny Bašusovy holič Josef Holý a později jej odkoupil, čp. 54 od Karla Severyna pronajal Lad. Dobiáš, čp. 70 od Anežky Doškářové pronajal kolář Fr. Obst, který se za rok vzdal živnosti a odstěhoval se do Mšena u Jablonce nad Nisou. Po něm ho pronajal a odkoupil stroj. zámečník Josef Zajiček, zaměstnanec Škodovky v Ml. Boleslavi.

Domek čp. 32 odkoupil od Jana Hamáčka p. Josef Blecha starší a v r. 1950 ho pronajal V. Karbanovi, kovář. Agrostroje v Jičíně. V domku čp. 18 zařídil M.N.V. obecní úřadovnu. Obchod po Ant. Ottovi převzal Milosl. Limr. V ostatních číslech zůstali starší výměnkám - příbuzní vystěhovalců. Pozemky vlastní i pachtované, které k těmto číslům náležely, byly rozebrány sousedy. Úbytkem tolika rodin z malé vsi ovšem nastala bída o pracovní síly. Pracovní úřady přidělovaly rolníkům Němce čekající na odsun. Povětšinou ženy. Muži byli v naší obci pouze 2, žen 7-8. Ukázali se dobrými pracovníky a rolníci si je celkem chválili. Do konce září 1946 byli však všichni staženi do shromažďovacích táborů a odsunuti do Německa . . .

Pavla Kaprasová

OKÉNKO DO MINULOSTI

Vánoce jsou Vánoce a pečeně je jejich sestra

Bylo to v období, kdy tehdy zemědělci hospodařili každý na svém poli nebo políčku. Byla tu spokojenost i vzájemná výpomoc mezi sebou. Převážně každá rodina, ikdyž pozemek nevlastnila, chovala hospodářská zvířata. Mezi nimi i tak nezbytné prasátko, pro svoji vlastní spotřebu. Hlavně kolem vánoc i v zimním období, kdy nastala doba zabíjaček. Tak i naši rodinu, přesto že jsme neměli patřičné podmínky k chovu, tato možnost zlákala. Bydleli jsme ve škole. A tak malá Mařenka, jako prvňáček do této školy chodila. Byla z hospodářství a domácí zvířátka měla velmi ráda. Měla dlouhou cestu, až z horního konce vesnice. Tak si vždy ráno musela dříve přivstat. Spěchala, aby stihla i návštěvu v naší rodině s častým dotazem k mojí mamince. Její blondátá hlavička se objevila mezi dveřmi a líbezným hláskem pravila: „Paní řídící, co dělá tejkon vaše prasátko?“ „No, Mařenko, je již po snídani a teď odpočívá v domečku, který jsme pro něj zhotovili“. Mařenka se otočila a úprkem zmizela navštívit milého čuníka. Potom její cesta vedla do třídy na vyučování. Jednou se stalo, že jsme zapomněli zavřít zadní dvířka u zahrady a milé prasátko si vyšlo na procházku na Lično. Došlo až ke korytu, a tam se dle svědka prý napilo a vydalo se správně na zpáteční cestu, aniž by ho někdo vyhnal. K naší radosti prasátko pěkně rostlo.

Docházel k nám občas na návštěvu vážený a zkušený hospodář, výměnkář kmotříček Obst. Kritickým okem na vepřika pohlédl a pravil: „No potřeboval by před porážkou trochu mléka. To aby bylo maso křehké. Mám doma dobrou kozu, ta hodně dojí. Tak pošlete vaši

holku, ať si s baničkou občas přijde“. Byla jsem to vždycky já na řadě. Tak jsem se občas, vždy navečer, pro mléko vypravila. Jednou se však stala nehoda. Kmotříček byl již starý kmet, třásl se mu ruce. Jak mi do malé bandasky mléko naléval, v tom okamžiku ho rozlil po celém stole. Byl však u toho velmi pohotový. Popadl z hlavy svou usmolenou kšiltovku a začal s ní mléko stírat přímo do nádoby. Pak ještě čepici vyždímal a dal ji usušit na dvířka trouby od plechových kamen. Byla to dobrota. Tak se prasátko pomalu dožívalo i svého konce. Dostavil se pan řezník a skutečný vynikající odborník na vepřové speciality. Byl to zdejší občan pan L. Jírovec. Nejdříve se předem upekly placky, aby byly dostatečně tvrdé, uvařily kroupy, připravily a umyly velké hrnce, oškrábaly špejle, uchystalo koření, cibule, česnek. Nikdy se však nezapomnělo na lahvinku dobrého moku. Pak teprve se mohlo s porážkou začít. Pan Jírovec připravil z čuníka guláš, jitrničky, jelítka, tlačenkou, zapékané kroupy, černý prejt, dobrou polévku, salám, párky, uzené maso a ještě zbylo na pověšení čtvrtky ve stodole, kde maso zmrzlo, nějakou dobu pro stálou spotřebu. Tehdáž jsme ještě neznali chladničky a mrazáky. Že máte nyní na něco chuť? Sbíhají se Vám sliny, jak se říká. Já určitě ano. Rády doma na tyto časy vzpomínáme i na milého pana řezníka. Je to již také dlouhá doba, co nám na onen svět odešel. Škoda takovýchto šikovných lidí. Jeho výrobky byly bez konkurence. Časem nám však tento úkol převzala i mladší generace. Jenom ale zmizela potřebná prasátka.

J. Hazdrová

POSELSTVÍ SKRYTÁ V PŮDĚ NAŠEHO OKOLÍ – 6. ČÁST

Půda, po níž chodíme, vypráví, paní archeoložka PhDr. Eva Ulrychová jí naslouchá a píše...

Vrcholný středověk a raný novověk 1. díl

Po ukončení kolonizace vnitřních Čech během klimatického optima 12. století se České království postupně stalo bohatým a politicky velmi významným státem tehdejší Evropy. Přemyslovští panovníci pro sebe získali trvalý titul krále (roku 1212). Zakládání královských i poddanských měst králem a bohatnoucí šlechtou, využívání kutnohorského stříbra, stavba královských a šlechtických hradů a všeobecný pokrok techniky i technologie výroby a zemědělské produkce - to byly znaky prosperity tehdejšího českého království. Od roku 1310 vládnoucí

dynastie Lucemburků znamenala v osobě císaře Karla IV. pro Čechy rozhodující úlohu císaře a království v tehdejší Evropě, kulturní vzestup, ale také výraznou majetkovou polarizaci obyvatel. Správcovství a vláda krále Jiřího z Poděbrad (1452 -1471) i dvou Jagellonských králů znamenaly po neklidném husitském období opětovný hospodářský růst a dostatek životních potřeb pro velkou část společnosti.

Zabíjačka ve středověku - kresba

Jičínsko bylo původně majetkem přemyslovských králů. Město **Jičín** bylo založeno v období 1293 - 1304 na statcích královny Guty Habsburské, manželky krále Václava II.

Následující století bylo již obdobím plošné kolonizace a obnovení vsí zaniklých během závěru 13. a začátku 14. století (období braniborské okupace, klimaticky výrazně nepříznivé první dvacetiletí 14. století). Navíc se Jičínsko postupně dostalo do rukou českých šlechtických rodů, které krajinu kolonizovaly. Měly totiž výrazný ekonomický zájem pokrývat své výdaje z daní poddaných, které ochotně usazovali na svých pozemcích. S výjimkou dvou hradů (Železný, k.ú. Těšín a hradu Brada) byly právě na Jičínsku snad původně z příkazu krále Václava II. (1278 - 1305) či Jana Lucemburského (1310 - 1346) stavěny kamenné hrady, které tvoří výrazné dominanty na návrších severně nad Jičínskou kotlinou. Tyto kopce jsou rozhraním krajiny zemědělského způsobu života a Podkrkonoší, které bylo opakovaně kolonizováno od 14. století.

Husitské období zasáhlo i do dění na Jičínsku. Husitská vojska zde byla v roce 1423 (vítězná bitva na vrchu Gothard nad Hořicemi proti východočeské panské jednotě Čenka z Vartenberka). Několik železných zbraní a jeden vojenský tábor z této doby však výrazně převyšuje výrazný počet hromadných nálezů mincí - tedy pražských grošů ražených od roku 1310 do začátku husitských válek v roce 1420.

Raný novověk (16. - 1. polovina 17. století)

Od závěru 15. století prožívalo české království období výrazné prosperity po celé 16. století, a to během dalšího klimatického optima (viz *poznámka č. 1*). Po husitských válkách byly obnoveny zaniklé vesnice, Čechy začaly opět produkovat a vyvážet především potraviny a tehdejší průmyslové zboží. Města se měnila kamennými stavbami, stavbami veřejných budov (radnice, školy), vodovodů a zabezpečením veřejných služeb (lékař, pohodný, písař). Měšťané si mohli zakoupit neběžné zboží - např. skleněné nádoby, cizokrajné látky a šperky.

Toto období skončilo začátkem třicetileté války, která pro celé Jičínsko znamenala úplnou devastaci a úpadek trvající do závěru 17. století. Vesnice celého frýdlantského knížectví -regionu chráněného vévodou Valdštejnem do roku 1634, byly v letech 1634 až 1649 (švédské posádky na hradech Jičínské kotliny byly ještě v roce 1649) vypleněny, vyrabovány a vypáleny. Výrazné stopy po těchto pohromách jsou archeologicky zachytitelné destrukčními vrstvami s množstvím rozbitých předmětů.

Západní část Libáňska mezi osadou Kozodírky, Bačalkami - Ličnem a Brodkem byla plošně kolonizována v první polovině 14. století. Další vlna kolonizace proběhla v první půli 16. století a poslední až před polovinou 19. století. Nejstarší písemné zprávy o vsích jsou zachovány v listinách datovaných do dvou období: prvním je druhá polovina 14. století, dalším pak polovina 15. století. V prvním případě se jedná o první písemné zprávy vůbec, a to obvykle při prodeji majetku šlechty. Podruhé je to období těsně po roce 1541. Tehdy při velkém požáru Pražského hradu shořely desky zemské - soupisy šlech-

tického majetku, který zápisem do těchto dokumentů požíval právní ochrany. Šlechta byla vyzvána, aby k novému zápisu přiznala majetek, což ochotně činila. Tehdy jsou v těchto zápisech uváděny i zaniklé vsi, mlýny, rybníky - zkrátka všechn nemovitý majetek.

Vesnice **Bačalky** je tak uvedena poprvé až k roku **1585**. Dataci založení vesnice v klimatickém optimu první půle 16. století potvrzují střepy červené keramiky (*poznámka 2*). Jsou to střepy velké mísy s plastickou páskou zvané pernice, nebo páskové ucho džbánu s dalším malým ouškem jako ozdobou.

Starší keramika datovaná do 15. a 16. století ukazuje na osídlení na místě této vesnice nejméně o jedno století dříve než je první písemná zpráva. Tedy do doby po husitských válkách (po roce 1434). Je to obecný jev, archeologie takto doplňuje a upřesňuje obvykle starší existenci sídla až o dvě staletí.

Foto Bačalek z rogala, zdroj: www.bacalky.cz

Bačalky mají ulicový typ zástavby, který se velmi často objevuje během 14. století, kdy vesnice nesou často název Lhota (na Jičínsku velmi častý název). V případě Bačalek je typ zástavby dán její polohou.

V Bačalkách bylo i panské sídlo - ve vsích to byly tvrze. Při stavbě vodovodu v roce 2009 byla ověřována její lokalizace v areálu zemědělského družstva. Nebylo však nalezeno nic, co by ji připomínalo (*poznámka 3*).

S Bačalkami již zástavbou spojená vesnice **Lično** má panské sídlo zachované. Nad malým rybníčkem, do kterého vtéká pramen vody, je v zahradách tří domů zachován kruhový pahorek, který skrývá základy věžovité stavby. Z opevnění je zachován zavezený příkop, ve kterém jsou movité archeologické nálezy. Val byl rozvezen, aby

plocha sadu byla rovinná. Z tvrziště je i dnes rozhled do krajiny do vzdálenosti přibližně 50 km. Jedná se o výrazně strategickou polohu panského sídla, které mělo velký význam pro tento region v době předhusitské. Většina venkovských panských sídel totiž zanikla během husitských válek (1420 - 1434) či nedlouho po nich.

Významnou archeologickou lokalitou je osada **Kozodírky** a její bezprostřední okolí. V poloze „Na lukách“ byla při letecké prospekci potvrzena předpokládaná lokalizace zaniklé středověké vsi Lopuč. Letecký snímek ukazuje nejméně tři objekty - dva domy a kruhový útvar, který je nejspíš tvrzištěm. Na tvrzi bydlel v roce 1340 Bohuněk z Lopuče, pak i Martin z Lopuče (od roku 1371), který byl v roce 1384 purkrabím na Michalovicích. Dalším majitelem vsi byl pan Ješek, který byl v roce 1390 purkrabím na hradě Kostomlaty. Po husitských válkách bylo běžné, že venkovští šlechtici - rytíři byli ve službách bohatých pánů. Byl to pro ně často jediný zdroj obživy. Z Lopuče se psal ještě i Kašpar, který ovšem ve vsi nesídlil, protože patřila od roku 1384 ke Starým Hradlům. Ze vsi bez bližší lokalizace pochází dobře zachovaný železný ručně kovaný hřebík, zlomky raně barokních kachlů a soubor nálezu ze stavby vodovodu. Ten v roce 2008 investor neoznámil, a tak až v závěru zemních prací byl před domem čp. 8 nalezen soubor keramiky včetně kameniny a kachlů. Objevená mocná destrukční vrstva dokládá zničení obytného objektu v osadě švédským vojskem. Zcela nedávno byla u Psiníc objevena dělostřelecká reduťta jedné z válčících stran a odhadem čtyři děla. Z blízkých Křešic pochází zlomek železného kotle a zelený náboj. Všechny nálezy a reduťtu lze datovat do období po smrti vévody Valdštejna, tedy 25.2.1634, kdy bylo jeho panství, do té doby prosperující, trvale drancováno mnoha vojsky.

Zelenecká Lhota je podle jména a ulicového tvaru zástavby vsi 14. století. Přesto je první písemná zmínka o ní až z roku 1532, jako zaniklá je uváděna k roku 1623, pak byla zcela jistě obnovena (*poznámka 4*). Zatím bylo jen málo příležitostí objevit nálezy, které by tato data potvrdily, stavby v této vesnici - i drobné - nejsou velmi často oznámeny. U staré školy byla údajně nalezena středověká keramika, v libáňské sbírce však nebyla zjištěna.

Mezi Zeleneckou Lhotou a Libání jsou 4,5 km prostoru - zde určitě stála v pramenech uváděná vesnice zvaná Machova Lhota. Existuje názor, že je skryta pod zástavbou východní části dnešní Zelenecké Lhoty.

V Osenicích byl při stavbě kanalizace v roce 2010 učiněn velmi zajímavý nález. V profilu výkopu byla v dubnu 2010 objevena mohutná destrukce dřevěného domu zaniklého požárem. Bylo to ve východním okraji návsi před čp. 5 v místě zatrubněného potoka, který protékal návší. Nejméně 60 cm mocná červenohnědá vrstva obsahovala destrukci dřevěného domu s hliněnými stěnami a jeho vybavení. Nejmladší polévaná keramika datuje požár a zánik tohoto objektu do 70. - 80. let 16. století.

V západní polovině návsi byly pak na několika místech sebrány kosti koní a železný třemen. Potok byl zřejmě vodním zdrojem k napájení koní. Chronologicky nejmladšími nálezy v Osenicích byly hroby z 18. - a 19.

století narušené při sesuvu obvodové zdi hřbitova nad domem čp. 47. Kosterní pozůstatky, které se sesuly po svahu, byly uloženy v areálu hřbitova do nově vyhloubené šachty. Ve svahu nad domem čp. 47 byly sebrány střepy nádob z 15. století.

Poznámka č. 1

Klimatické optimum raného novověku trvalo od závěru 15. století do konce první poloviny 16. století. Projevilo se oteplením a v případě Jičínska i zvětšením ploch vhodných pro zemědělskou činnost. Na Hradě měl první habsburský král Ferdinand I. skleník, kde mu běžně dozrávalo jižní ovoce.

Důsledkem lepších podmínek pro zemědělskou činnost se stalo podnikání šlechty. Šlechtické rody skupovaly menší i větší panství a vytvářely hospodářské jednotky, které produkovaly potraviny i na vývoz. Poddaní byli rovněž nuceni část vrchnostenské produkce odebírat (např. pivo, ryby). Důsledkem ekonomické aktivity vrchnosti bylo zavedení pracovní povinnosti (roboty) a postupného připoutání poddaných k půdě. Šlechta nechala stavět zámky, zvala cizí umělce, posílala své syny na kavalírské cesty po Evropě, doprávala si exotické potraviny, oblečení a další zboží.

Poznámka č. 2

Naprostá většina vsí na Jičínsku měla své panské sídlo. Tato četnost je dána skutečností, že král Jan Lucemburský (1310 - 1346) odměňoval rytíře, kteří mu poskytovali vojenskou službu při jeho válečných a kavalírských jízdách po Evropě, jednou či dvěma vesnicemi. V nich pak byla postavena obvykle věžovitá dvoupodlažní tvrz ze dřeva a na kamenném základu. Opevnění či spíše oddělení takového sídla od ostatních obyvatel se skládalo z příkopu a hliněného náspu s vrcholovou palisádou ze dřevěných kůlů. Ovšem, jakmile měl takový šlechtic více než jednoho syna (a to bylo velmi často), nastal problém, jak se druhý a ti další užijí. V Čechách druhé poloviny 14. století a před husitskými válkami vznikla společenská vrstva urozených, ale zcela nemajetných šlechticů. A tak husitská vojska byla vedena šlechtici, další se dávali najímat jako žoldnéři do vojsk okolních států a bojovali v celé širší střední Evropě. Toto vše zažil i Jan Žižka z Trocnova, který se spolu se svým bratem namohl uživit na majetku zděděném po otci. Mnozí rytíři se stali loupežníky, ještě i král Jiří z Poděbrad uskutečnil několik vojenských výprav proti lapkům. Dalším jevem této doby byl vznik penězokazeckých dílen a padělaných pražských grošů, jichž je v poslední době objevováno stále větší množství.

Poznámka č. 3

Během třicetileté války (1618 - 1648) ubyla v Čechách třetina obyvatel. Zčásti zahynuli válečnými útrapami, zčásti emigrovali z důvodu víry. Čechy byly v první fázi války bojištěm vojsk obou válčících stran. Jen frýdlantské knížectví bylo ušetřeno, a to více však bylo po smrti vévody Valdštejna cílem drancování a ničení. Zaniklo mnoho vsí, po válce byl proto proveden soupis majetku pro zjištění počtu obyvatel a možné zdanění nemovitostí. Tzv. Berní rula (1654 - 1659) je zachována a poskytuje velmi přesné údaje o stavu Českého království.

PhDr. Eva Ulrychová

INSPIROVÁNO VÁCLAVEM HAVLEM A DALAJLÁMOU

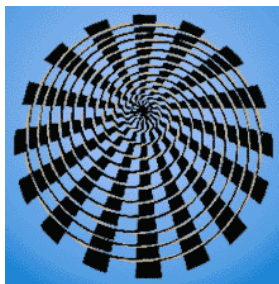
V prosinci loňského roku se Václav Havel, ještě před svým odchodem, setkal s dalajlámou, který přijel na jeho pozvání. Byli si velmi blízcí. Ne všichni máte možnost se seznámit s informacemi obsaženými na internetu, a proto zveřejňuji poselství dalajlámy, včetně obrazce, které jsem obdržela emailem.

J. Rukavičková

Poselství dalajlámy k miléníu

Návod pro život

1. Vezměte v úvahu, že velká láska a velké skutky zahrnují velké riskování.
2. Když prohrájete, nenechtejte si ujít ponaučení proč.
3. Držte se tří R:
 - respektu vůči sobě
 - respektu vůči ostatním
 - responsibility - zodpovědnosti za všechny svoje činy.
4. Pamatujte si, že když nedostanete to, co chcete, je to někdy skvělý zásah štěstí.
5. Naučte se pravidla, abyste věděli, jak je správně porušit.
6. Nedovolte, aby malé neshody zranily velké přátelství.
7. Když si uvědomíte, že jste udělali chybu, udělejte okamžitě kroky k její nápravě.
8. Každý den buďte nějaký čas o samotě.
9. Otevřete svoji náruč změně, ale nevzdávejte se při tom svých hodnot.
10. Pamatujte si, že mlčení je někdy ta nejlepší odpověď.
11. Žijte dobrý, čestný život. Až potom zestárnete a budete se dívat zpět, budete se moci těšit z něho podruhé.
12. Milující atmosféra ve vaší domácnosti je základem vašeho života.
13. Při neshodě s vašimi milovanými, řešte pouze přítomnou situaci. Nevynášejte na světlo minulost.
14. Sdílejte svoje poznatky. Je to způsob, jak dosáhnout nesmrtelnosti.
15. Buďte jemní k Zemi.
16. Jednou do roka se vypravte někam, kde jste nikdy před tím nebyli.
17. Pamatujte si, že nejlepší vztah je ten, ve kterém vaše vzájemná láska je větší, než vaše vzájemné potřeby.
18. Posuzujte svůj úspěch tím, čeho jste se museli vzdát, abyste ho dosáhli.
19. Přistupujte k lásce i vaření s hravou bezstarostnou odevzdaností

Dva prezidenti

Sledovala jsem stále vysílání zpráv v televizi i rozhlasu o smutném úmrtí 18. prosince tohoto roku 2011 našeho bývalého pana prezidenta Václava Havla. Milého, přátelského a upřímného člověka. Získal si nejen velkou oblibu všeho našeho lidu, ale i vážnost a úctu v celém světě. Přitom moje myšlenky zalétají do mého mládí, jako vzpomínka na prvního prezidenta T. G. Masaryka. Měl i on tenkrát velkou zásluhu o založení bývalé československé republiky a její prozíravé řízení. Zemřel v roce 1937 v září. Oba tyto dva muže spojoval jeden cíl, a to velké úsilí o dřívější i dnešní prosperování republiky a blaho lidstva bez jakýchkoliv rozdílů. Škoda, že jsem se vzhledem k mému věku nemohla nyní i s tímto současným velkým státníkem na jeho poslední cestě Prahou rozloučit.

Bylo mi tehdy ještě málo roků, když se celá naše rodina jela této první podobné smutné události zúčastnit. Pamatuji se také na přítomné davy lidí v nekonečné frontě, která se několikrát vlnila na hradním nádvoří kolem vysokého obelisku, abychom se všichni mohli u katafalku prezidenta T. G. Masaryka, rovněž zahaleného květinami, zastavit a poklonit. Byly to hodiny čekání a posunování se jen krok za krokem. Byla to pro nás dvě menší sestry a ostatní davy přítomných, jak dětí, dospělých, starších občanů i cizinců velice únavná dlouhá doba, ale obětovaná také s láskou k tenkrát zesnulému. Přestože tato událost byla smutná, byla za to odměna od našich rodičů sladká. Koupili nám za trpělivost tenkrát první zmrzlinu na silné špejli od jednoho z mnoha přítomných stánkařů s občerstvením. Říkalo se ji „Ledo, fredo“. Byla více barevná i vodová, též potažená čokoládou, předchůdce nynějších nanuků. Pro mě i sestru z venkova, velká to novinka i úžasná pochoutka. Uvažte kolik je to již let. Nepatří toto však k tak důstojné vzpomínce, ale v mojí mysli uvázla natolik, že si v tomto dnu na tuto sladkost k příjemnému ochlazení na smuteční účasti do dneška vzpomínám.

J. Hazdrová

Stopy lidí

V časech mého nezralého mládí mi vrtalo hlavou, proč je kolem nás řada pomníčků, budov, stromů, jež nesou jméno jednoho jediného člověka. To všude byl? Možná na řadě míst ano. Pominu-li tendenci určitých režimů a náboženství vyrábět si modly, dnes soudím, že je dobře takto činit. Často až s odchodem člověka si uvědomíme stopu, kterou zanechal. A odejde-li člověk, který svůj život věnoval tomu, abychom neztratili své lidství a žili důstojný život v pravdě a lásce, je jistě dobré si tuto „stopu“ připomínat a jeho jméno spojit s něčím důstojným, co máme často na očích.

Domnívám se, že Václav Havel dal „krásnou třešničku na dort svého života“, a to volbou okamžiku svého odchodu. V čase adventním, kdy lidská srdce jsou vnímavější, v čase, kdy vnímáme nevyhnutelnost potřebných změn ve struktuře hospodaření státu a v žebříčku životních hodnot společnosti, v čase kdy řada „mocných“ naší země nejen, že neslouží lidu, ale i bez uzardění jej „ždí-

me“ kde se dá. Už jsme tímto kolečkem sbírání zkušeností v dějinách prošli hodněkrát. Uvědomujeme si to, poučíme se? Vše se vyvíjí, změna je život, leč často se nám do ní nechce. Ovšem čím víc se jí bráníme, tím víc bolí. Je čas vylézt další schůdek. Pohodlnost a nevšímavost vždy draze zaplatíme. Važme si svých životů, důvěřujme, ale i prověřujme. Setkala jsem se s názorem, že je čas odchodu velkých osobností, kteří nám dali vzor k důstojnému životu. Učitelé odchází, aby se mohli jejich žáci projevit. Něco na tom bude. Tak tedy pojďme zvednout hozenou rukavici, uchopme s ní meč pravdy a začněme u sebe doma. Na základě takto získaných zkušeností pak jistě dobře společně „uklidíme“ ten náš „hezký Český dolíček“.

Ať už jste si uvědomili „stopu“ Václava Havla v tichu domova, či u svíčky na náměstí nebo úctu k němu a lidství přišli vyjádřit na Pražský hrad, ta touha po lidství tu je a roste. Opatrujme ji i sebe s láskou.

J. Rukavičková

POZVÁNKA NA VÝSTAVU

Do Prahy v gala

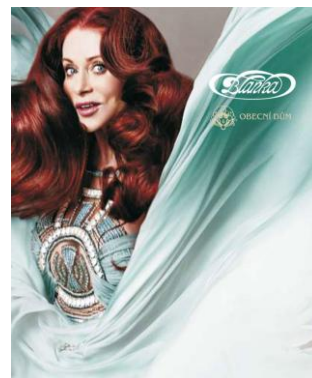
Navzdory míjejícímu času jsou pravidelnými trháky televizních obrazovek nejen v zimním období černobílé filmy z období tzv. první republiky. A vůbec nám nevadí, že se tyto leckdy naivní příběhy neustále opakují. To, co nás na nich přitahuje (především dámy), jsou mimo jiné také obdivuhodné večerní toalety, kostýmky, kožíšky, halenky, kloboučky, štuclíčky a nevím, co ještě, které s velkou noblesou oblékají dokonalé krásy – A. Mandlová, L. Baarová, N. Gollová a další. Ty nádherné modely nebyly žádné dovozové zboží, nýbrž výtvořky poctivých česko-německo-židovských pražských návrhářů a švadlen z vyhlášených pražských módních salónů a krejčovských dílen. Jména jako jsou Podolská, Rosenbaum, Roubíčková, Bárta nebo Fleischmannová byla ve své době ve světě módy pojmem. Po druhé světové válce ale všechny tyto salóny zmizely i se svými majiteli (vždyť nosit krásné šaty byl buržoazní přežitek), nicméně jejich umělecká díla po léta opečovávaná přežila.

Uměleckoprůmyslové museum v Praze (kousek od stanice metra Staroměstská) ze svých depozitářů vybralo ty nejhezčí kousky a připravilo pro návštěvníky skutečnou podívanou. Výstava s názvem „**Pražské módní salony 1900-1948**“ napovídá, že můžeme obdivovat jak módu z c.k. mocnářství, tak i ze zmiňované první republiky. Protože jsou modely velmi citlivé na světlo a vlhkost vzduchu, potrvá jen krátce, přesněji **jen do 29. 4. 2012**. A proto, dámy, radím, využijte letošní zimu nezimu k „dámské jízdě“ - výletu do Prahy, ne za nákupy, ale za elegancí a možná i inspirací pro současné šatníky.

(www.upm.cz, **otevírací doba** - úterý: 10–19 hod středa — neděle: 10–18 hodin, možnost komentovaných prohlídek)

A když už v té matičce budete, zajděte ještě do **Obecního domu** (nám. Republiky). Tam se alespoň na chvíli přenesete do magického světa skutečných současných princezen z Dálého i Blízkého Východu, protože až do října tu výtvořky ze své dílny představuje **Blanka Matragi**. Rafinovanost střihů, výšivek, aplikací a pavičinkovou lehkost materiálů asi není třeba představovat. (otevřeno denně od 10 do 19hod, vstupenky je možné zakoupit v infocentru Obecního domu, www.obecnidum.cz, www.blanka.com)

A na cestu ještě jedna rada závěrem. Zapomeňte na džínsy, mikiny a baťůžky na zádech a na návštěvu Prahy se hodte do gala, abyste se samy před sebou nemusely stydět. Při pohledu na skvostné modely pro běžné i sváteční příležitosti na obou výstavách teprve člověku „docvakne“, kam jsme díky globalizaci a unifikaci došli (nebo spíš nedošli).

Pavla Kaprasová

KAM ZA KULTUROU

Karolínka přivítá Mistra tance

Najde se jen málokterá holčičí duše, která při sledování filmové pohádky Panna a netvor netoužila být na místě Zdeny Studénkové, když nechala spočinout svoji ruku v jemné dlani tajemného netvora. Příjemný hlas, kterým se netvor vmlouval světlovlase krásce, byl v závěru pohádky doplněn i okouzující noblesní tváří a postavou. **Vlastimil Harapes**. Co k tomuto jménu dodat? Prošel si všechny stupínky umělecké slávy. Sólista baletu Národního divadla v Praze, později šéf baletu ND a jeho choreograf, šéf baletu ND v Bratislavě, herec (Jak vytrhnout velrybě stoličku, Den pro mou lásku), televizní a dnes i rozhlasový moderátor a především milý společník a vypravěč. Do křesla pro hosta usedne **ve čtvrtek 16. února od 17.00 hodin** v libáňské Karolínce. Vstupenky v hodnotě Kč 50,-- jsou v prodeji od 20.ledna.

Za o.p.s. Foerstrovy dny Pavla Kaprasová

PTÁČEK

Robert Frost

Ptáček nám u domu ostošest zpíval, a já to nemoh snést.

Tleskal jsem, plašil ho od dveří, nechtěl s ním uzavřít příměří.

A přece, myslím, spíš vinen jsem než ptáček s tím vtíravým nápěvem.

Je vždycky podezřelý jev, když někdo chce umlčet něčí zpěv.

(Postavit vejce po Kolumbovi, z angličtiny přeložila Hana Žantovská, převzato z Čítanky pro pátý ročník, nakladatelství Alter)

POZVÁNKY Z OKOLÍ

Libáň

V lednu a únoru každou sobotu od 15hod se koná představení loutkového divadla "Martínek" na Loutkové scéně Domu kultury.

25. 02. 2012 v sobotu od 20hod. se koná v Domě kultury **Hasičský ples.**

26. 02. 2012 v neděli od 14hod. se koná v Domě kultury **Dětský karneval** - dětská diskotéka v maskách.

Dolní Bousov

Galerie Na Faře srdečně zve na výstavu s názvem **Život a doba Karla Čapka**. Výstava je zapůjčena z Památníku Karla Čapka a bude v galerii přístupná od 5. ledna každý všední den až **do 15. února 2012**. Vstup zdarma. www.infocentrum.dolnibousov.cz

Loučeň

Jedna z nejočekávanějších novinek v domácím cestovním ruchu v roce 2012, projekt tajemných prohlídek vybraných hradů a zámků s názvem „Otevřte 13. komnatu“, se sice se vši parádou rozjede až od 5. května, kdy celkem **10 tajuplných postav na 10 českých hradech a zámcích** přivítá turisty na velkolepých slavnostech nazvaných Třináctá komnata, první prohlídky s tajemnou postavou však můžete na zámku Loučeň, jedné z 10 zapojených památek, zažít třeba už nejbližší sobotu. Zdejší **Bílá paní** bude totiž odhalovat dávné tajemství místa **již od 14. ledna**. Přijet za ní a užít si její společnosti můžete **do konce března každý víkendový den vždy od 12 nebo od 14 hodin**. <http://www.zamekloucen.cz>

Tři králové nám Bačalky a Lično nenavštívili, tak dovolte, abych alespoň prostřednictvím Pramínku poslala všem toto požehnání – přání všeho dobrého nejen pro Váš dům – domov Vašeho těla, ale také pro Vaše tělo – domov Vaší duše a všem nám společně požehnání pro Českou republiku – náš společný domov.

J. Rukavičková

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Vzhledem k tomu, že Pramínek vychází většinou uprostřed měsíce, uvedli jsme v minulém čísle i jubilanty, jež slaví narozeniny v lednu. Leč tiskařský šotek to neuvědl a i vynechal pana Nešněru. Omlouváme se a uvádíme vše znovu na pravou míru. V seznamu nenajdete ty, kteří si nepřejí být uvedeni.

V měsíci lednu slaví svá životní jubilea tito naši spoluobčané:

Nešněra Václav	86 let
Šoltys Jiří	65 let
Kořínková Tereza	15 let
Kořínek Tomáš	15 let

V měsíci únoru slaví svá životní jubilea tito naši spoluobčané:

Kubík František	91 let
Zmátlík Josef	91 let
Blecha Josef	77 let

Všem oslavencům redakce Pramínku upřímně blahopřeje.

MILUJI TĚ TATI

Zatímco muž opravoval auto, jeho syn vzal do ruky kámen a škrábal na něj. Muž chytil svého syna a v zuřivosti ho vícekrát udeřil po ruce. Nevnímal, že v ruce přitom drží francouzský klíč. Chlapec zůstal v nemocnici. Ztratil všechny své prsty kvůli zlomeninám. Když se chlapec zeptal svého otce unaveným pohledem: „Tati, kdy mi znovu narostou prsty?“ Otec, vědom si závažnosti situace, nebyl schopen nic říct. Když přišel ke svému autu, vícekrát do něj kopl. Zoufalý si sedl před auto a pohlédl na škrábance.

Chlapec napsal: "MILUJI TĚ TATI!"

Věci jsou k používání, lidé jsou k milování! Problém v dnešním světě spočívá v tom, že v mnoha případech **LIDÉ JSOU POUŽÍVÁNI A VĚCI JSOU MILOVÁNY.**

Z email pošty zpracovala J. Rukavičková

Toto číslo vychází 23. 1. 2012. Příští vydání Pramínku plánujeme na 17. 2. 2012.

Výtisk je zveřejněn na internetových stránkách obce www.bacalky.cz.

Měsíčník/dvouměsíčník. Vydáván na Bačalkách. Vydavatel: Občanské sdružení Občané Bačalek a Lična, Bačalky 97, 507 23 Libáň, IČ: 22890874. Evidenční číslo registrace periodika: MK ČR E 20239.

Tento výtisk připravili: Kaprasová Pavlína, Rukavičková Jitka, Zeler Slavomír, Alena Varhanová. Dopisovatelé jsou uvedeni pod příspěvky. Za obsahovou stránku příspěvků ručí autor. Korektury: redakce Pramínku. Grafická úprava: J. Rukavičková. Tisk: p. Čermák. Výtisk je zdarma. **Roznášku zajišťují:** J. Rukavičková. **S náměty a připomínkami** se obraťte na kohokoliv z naší redakční skupiny nebo posílejte na email praminek.bacalky@seznam.cz, či vhoďte do schránky Pramínku u pivnice na Bačalkách nebo na plotě bývalého obecního úřadu u stanoviště kontejnerů na rozhraní obcí Bačalky-Lično.

Na tisk Pramínku přispěli: K.K. 100Kč, B. Šoltysová 200Kč, p.Kinčlová 200Kč, P. Plíšková a Škodová 200Kč, K.K. 100Kč, Z. Pokorný- Libáň 100Kč, p. Podhajský 100Kč, Jindrovi 400Kč, anonymní dárci 700Kč.

Děkujeme za spolupráci a podporu.

Vítáme vaše příspěvky, náměty a připomínky, aby Pramínek byl přínosem pro nás pro všechny.